

Uniwersytet Łódzki
Wydział Nauk o Wychowaniu
Pracownia Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego
mgr Piotr Kędzia

Działalność wychowawcza i oświatowo-kulturalna polskich stowarzyszeń sportowych w Łodzi w okresie Drugiej Rzeczypospolitej

praca doktorska z dziedziny: pedagogika, napisana pod kierunkiem prof. nadzw. dra hab. Grzegorza Michalskiego, promotor pomocniczy: prof. nadzw. dr hab. Aneta Bóldyrew

STRESZCZENIE

Głównym celem naukowym pracy doktorskiej jest identyfikacja i charakterystyka kierunków działań oświatowych, kulturalnych i wychowawczych polskich zrzeszeń sportowych w Łodzi w okresie międzywojennym.

Cele te zrealizowano poprzez szczegółową analizę materiałów źródłowych, której wnioski zawarto w czterech rozdziałach. W Rozdziale I, ukazana została geneza polskich organizacji sportowych na ziemiach polskich, uwarunkowania prawne i polityczne oraz kierunki działań pozasportowych.

W Rozdziale II, scharakteryzowano okoliczności powstania pierwszych polskich zrzeszeń sportowych na terenie m. Łodzi oraz treści statutów i przebieg procesu rejestracyjnego, na tle zmieniającego się prawodawstwa polskiego. W celu przybliżenia podstaw finansowych funkcjonujących polskich stowarzyszeń ukazano źródła pozyskiwania środków pieniężnych na działalność statutową oraz ich wydatkowanie. Dla pełnego zobrazowania warunków i struktur, w jakich działały polskie zrzeszenia sportowe w Łodzi, ważkim problemem stało się również omówienie pracy okręgowych związków sportowych. Układ tematyczny drugiego rozdziału zamykają krótkie opisy działalności czołowych działaczy sportowych oraz konsekwencje wybuchu drugiej wojny światowej na funkcjonowanie polskich stowarzyszeń.

Rozdział trzeci zawiera analizę działań sportowo-wychowawczych polskich zrzeszeń sportowych. Wyróżniono cztery główne kierunki działalności, gdzie oprócz podstawowych działań skupiających się na zakładaniu sekcji sportowych i prowadzeniu szkolenia sportowego zawodników, organizowaniu zawodów sportowych, przybliżono również problemy dotyczące wspierania wychowania fizycznego i sportu szkolnego. W tej części pracy zwrócono także uwagę na wymiar etyczno-wychowawczy działalności polskich zrzeszeń wyrażający się poprzez popularyzowanie idei olimpizmu i zasady fair play wśród sportowców i społeczeństwa łódzkiego.

W Rozdziale IV przedstawiono pracę oświatowo-kulturalną polskich zrzeszeń sportowych w Łodzi, charakteryzując dziewięć jej kierunków. Misję działań na rzecz rozwoju psychofizycznego członków stowarzyszeń prowadzono poprzez popularyzowanie czytelnictwa, urządzenie odczytów i pogadanek, organizowanie różnego rodzaju kursów, prowadzenie akcji wydawniczych, obchodzenie świąt i jubileuszy, zakładanie chórów, orkiestr i baletów, przygotowywanie sztuk teatralnych i pokazów filmowych, urządzenie obozów i wycieczek turystyczno-krajoznawczych oraz rozwijanie życia towarzyskiego. We wszystkich tych obszarach działalności starano się ukazać, jakie czynniki determinowały powodzenie podejmowanych wysiłków.

Zakończenie zawiera podsumowanie i wnioski dotyczące działalności sportowo-wychowawczej i oświatowo-kulturalnej polskich zrzeszeń sportowych w Łodzi. Synteza przedstawionych uwarunkowań i działań stowarzyszeń stanowi próbę wskazania przyczyn sukcesów i niepowodzeń w osiągnięciu zamierzonych celów.

Słowa kluczowe: stowarzyszenia, sport, miasto Łódź, Druga Rzeczypospolita, oświata, kultura, wychowanie.